

U skladu sa članom 156. stav 1. tačka 6. Zakona o Vodama FBiH (Službene novine FBiH, broj 70/06) i Pravilnika o postupcima i mjerama u slučajevima akcidenata na vodama i obalnom vodnom zemljištu (Službene novine FBiH, broj 71/09), te na temelju člana 47. Statuta Agencije za vodno područje rijeke Save Sarajevo, direktor Agencije za vodno područje rijeke Save Sarajevo donosi

**OPERATIVNI PLAN MJERA
AGENCIJE ZA VODNO PODRUČJE RIJEKE SAVE SARAJEVO
U SLUČAJU VANREDNIH I INCIDENTNIH ZAGAĐENJA**

OPĆE ODREDBE

Ovaj plan se koristi u slučajevima:

- Vanrednog zagađenja na vodama I kategorije,
- Incidentnog zagađenja I i II stupnja na vodama I kategorije.

Postupanje unutar Agencije za vodno područje rijeke Save Sarajevo (u daljem tekstu AVP Sava Sarajevo) uređuje se ovim Operativnim planom AVP Sava Sarajevo.

Prema članu 12. Pravilnika o postupcima i mjerama u slučajevima akcidenata na vodama i obalnom vodnom zemljištu (Službene novine FBiH, broj 71/09) (u daljem tekstu Pravilnik) Operativni plan sadrži naročito:

- procjenu mogućih načina nastanka i intenziteta incidentnog zagađenja;
- procjenu ugroženosti voda od incidentnog zagađenja;
- preventivne mjere za sprečavanje nastajanja takvog zagađenja;
- organizaciju postupaka, te način provođenja mjera u slučaju incidentnog zagađenja voda;
- odgovorne osobe i potrebne stručnjake za provođenje mjera;
- liste potrebne opreme i sredstava za provođenje mjera;
- plan sudjelovanja drugih fizičkih i pravnih osoba u postupcima provođenja potrebnih mjera i intervencija;
- program osposobljavanja stručnjaka;
- program provjere provođenja operativnog plana;
- način i sredstva informisanja javnosti o incidentnom zagađenju;
- finansijska sredstva potrebna za provođenje operativnih planova.

Procjena mogućih načina nastanka i intenziteta incidentnog zagađenja

Izvori onečišćenja su tehnološke otpadne vode, komunalne otpadne vode, onečišćene oborinske vode, ostale pročišćene i nepročišćene otpadne vode (gospodarstvo, poljoprivreda i dr.), te opasne i druge onečišćujuće tvari koje uslijed poremećaja u tehnološkom procesu, elementarnih nepogoda, havarija u prometu i drugih nepredviđenih situacija mogu dospjeti u vode.

Procjena ugroženosti voda od incidentnog zagađenja

U slučaju nesreća većih razmjera i/ili nedovoljno brzog djelovanja na uklanjanju posljedica incidenta, može doći do situacija navedenih u članu 7. tačka Pravilnika, odnosno onečišćenja III stupnja ugroženosti.

Za III stupanj ugroženosti na vodama I kategorije primjenjuje se Pravilnik o postupcima i mjerama u slučajevima akcidenata na vodama i obalnom vodnom zemljištu (Službene novine FBiH, broj 71/09).

Preventivne mjere za sprečavanje nastajanja takvog zagađenja

Preventivne mjere za sprečavanje nastajanja zagađenja uključuju mjere koje subjekti sami propisuju i provode u sklopu svog Operativnog plana u skladu sa članom 11. Pravilnika o postupcima i mjerama u slučajevima akcidenata na vodama i obalnom vodnom zemljištu (Službene novine FBiH, broj 71/09), zatim mjere koje im se nalažu u sklopu okolinskih i vodnih dozvola i redovnih Inspekcijских nadzora od strane okolinskih i vodnih inspektora.

Odgovorne osobe i potrebni stručnjaci za provođenje mjera su:

- Direktor AVP Sava Sarajevo
- Rukovodilac Sektora laboratorije za vode-koordinator za incidentna zagađenja
- Šef odjeljenja za zaštitu voda i korištenje voda

Mjere u slučaju vanrednog onečišćenja voda

Vanredna onečišćenja nastaju uslijed nepovoljnih hidroloških prilika ili drugih okolnosti, uglavnom u ljetnim mjesecima kada su vodostaji niski i temperatura vode visoka, što rezultira pogoršanjem stanja voda i vrlo često pomorom riba i drugih organizama.

U skladu sa članom 4. Pravilnika o postupcima i mjerama u slučajevima akcidenta na vodama i obalnom vodnom zemljištu (Službene novine FBiH, broj 71/09) Agencija za vodno područje rijeke Save Sarajevo u slučajevima vanrednog zagađenja provodi mjeru uvođenja dodatnog programa ispitivanja kvaliteta voda.

Postupci kod vanrednog onečišćenja voda su:

- AVP Sava Sarajevo zaprima dojave o mogućem vanrednom onečišćenju voda u od strane Federalnog vodnog inspektora, Kantonalnog inspektora, policijske uprave, operativnog centra civilne zaštite, fizičkog i pravnog lica.
- Odmah po saznanju o pojavi mogućeg vanrednog zagađenja, Rukovodioc Sektora laboratorije za vode-koordinator za incidentna zagađenja obavještava šefa odjeljenja za zaštitu voda i korištenje voda i federalnog vodnog inspektora, ako nije dobio dojavu, i u dogovoru s njima procjenjuju hitne aktivnosti. Uposlenici AVP Sava Sarajevo se u što kraćem roku upućuju na teren gdje je došlo do incidenta radi eventualnog uzimanja uzorka/uzoraka vode. Rukovodioc Sektora laboratorije za vode-koordinator za incidentna zagađenja može, radi što bržeg reagovanja, anagažirati najbližu ovlaštenu laboratoriju da uzme uzorke.
- Na web stranicu AVP Sava Sarajevo upisuju se imena i kontakt telefoni: Rukovodioca Sektora laboratorije za vode-koordinatara za incidentna zagađenja, uposlenika za utvrđivanje stanja na terenu i uzorkovanje i broj telefona Laboratorije za vode AVP Sava Sarajevo.
- Na terenu se pravi zapisnik o utvrđenom stanju i popunjava obrazac za mjerenje na terenu O-5.7/001 i prave zabilješke o stanju na terenu.
- Inspektor na terenu pravi svoj zapisnik i jedan primjerak daje AVP Sava Sarajevo.
- Kada je provjerom stanja na terenu utvrđeno da je vanredno onečišćenje takvog opsega i vrste da ne zahtjeva poduzimanje drugih mjera, dalji postupak eventualno uključuje dodatni terenski obilazak. Proglašenje nastanka vanrednog zagađenja vrši nadležni ministar za vode, a sve prema članu 188. (stav 2.) i 193. Zakona o vodama FBiH.

- Ukoliko se provjerom stanja na terenu utvrdi da je potrebno provesti uzorkovanje, onda Laboratorija za vode AVP Sava Sarajevo ili laboratorija koju je ovlastila AVP Sava Sarajevo organizira uzimanje uzoraka. Laboratorija za vode AVP Sava Sarajevo vrši ispitivanje vode. Na osnovu zapisnika o utvrđenom stanju na terenu, provedene ciljane skrining analize (po potrebi) određuju se broj i vrsta parametara koji će se ispitivati.
- Na osnovu provjere stanja na terenu i analize vode i poređenja s rezultatima redovnog monitoringa, ako postoje, Laboratorija za vode AVP Sava Sarajevo utvrđuje stanje voda tj. da li je došlo do pogoršanja stanja voda. Izvještaje o ispitivanju voda AVP Sava Sarajevo proslijeđuje federalnoj vodnoj inspekciji na pisani zahtjev.
- U slučaju da je utvrđeno pogoršanje stanja voda, odnosno vanredno onečišćenje voda Agencija za vodno područje rijeke Save obavijestit će Federalno ministarstvo okoliša i turizma i kantonalno ministarstvo nadležno za okoliš. Na prijedlog Agencije za vode (članom 5. Pravilnika o postupcima i mjerama u slučajevima akcidenta na vodama i obalnom vodnom zemljištu) proglašavanje mjera za slučaj vanrednog stanja vrši Federalni ministar okoliša i turizma, odnosno kantonalni ministar nadležan za poslove zaštite okoliša.

Organizacija postupaka, te način provođenja mjera u slučaju incidentnog zagađenja voda

Mjere u slučaju incidentnog onečišćenja voda primjenjuju se sukladno članu 61. Zakona o vodama FBiH i Pravilniku o postupcima i mjerama u slučajevima akcidenta na vodama i obalnom vodnom zemljištu (Službene novine FBiH, broj 71/09).

Preduzimanje mjera u slučajevima incidentnog zagađenja ovisi o vrsti i intenzitetu onečišćenja, stupnju ugroženosti voda i o tome je li u trenutku uočavanja onečišćenja poznat izvor (uzrok) i eventualno onečišćujuća tvar.

Po zaprimanju informacije o nastalom incidentu, AVP Sava Sarajevo proslijeđuje informaciju nadležnoj inspekciji za vode i u dogovoru s njima obavljaju uviđaj na terenu, o čemu Inspektor sačinjava zapisnik, proglašava stepen ugroženosti te donosi rješenje o poduzimanju potrebnih mjera, a sve u skladu sa članom 7. Pravilnika o postupcima i mjerama u slučajevima akcidenta na vodama i obalnom vodnom zemljištu.

Mjere u slučajevima incidentnog onečišćenja i proglašenje I i II stupnja ugroženosti voda:

- Rukovodioc Sektora laboratorije za vode-koordinator za incidentna zagađenja zaprima obavijest u skladu sa članom 61. Zakona o vodama FBiH.
- U slučajevima poznatog izvora i vrste onečišćenja te većeg opsega onečišćenja, odmah po dojavu na teren izlaze ovlaštena osoba subjekta koje je izazvalo zagađenje, predstavnici AVP Sava Sarajevo i nadležni inspektor za vode.
- U slučajevima nepoznatog izvora i vrste onečišćenja uviđaj na terenu obavlja nadležni inspektor za vode u saradnji sa uposlenicima Sektora za laboratoriju AVP Sava Sarajevo.
- Uviđajem, se eventualno, utvrđuju uzrok i počinitelj incidentnog onečišćenja, procjena posljedica i šteta nastalog onečišćenja.

Stupanj ugroženosti incidentnog zagađenja prema članu 7. Pravilnika proglašava nadležni vodni inspektor pismenim rješenjem. Ovisno o stupnju ugroženosti, tim se rješenjem propisuje subjektima poduzimanje mjera za sprečavanje širenja onečišćenja, sanacija stanja te naknada troškova.

Ukoliko je rješenjem nadležnog inspektora Agencija za vodno područje rijeke Save Sarajevo obavezna poduzeti mjere u slučaju incidentnog onečišćenja voda, postupa se na sljedeći način:

- Rukovodioc Sektora laboratorije za vode-koordinator za incidentna zagađenja u saradnji sa šefom odjeljenja za zaštitu voda i korištenje voda organizuje uzorkovanje i ispitivanje onečišćenih voda. Na osnovu zapisnika o utvrđenom stanju na terenu, provedene ciljane skrining analize (po potrebi) određuju se broj i vrsta parametara koji će se ispitivati.
- Rezultate analiza vode AVP Sava Sarajevo dostavlja nadležnoj inspekciji na dalje postupanje.
- Nadležni inspektor za vode nalaže ovlaštenim subjektima za provođenje sanacije, te provodi nadzor i koordinaciju provedbe mjera za sanaciju incidentnog onečišćenja.
- Rukovodioc Sektora laboratorije za vode-koordinator za incidentna zagađenja po zaprimanju informacija o vrsti, prirodi i razmjerima onečišćenja, te preduzetim mjerama za sanaciju, priprema podloge direktoru AVP Sava Sarajevo za informiranje javnosti o poduzetim postupcima i mjerama.
- Rješenje o obračunu i plaćanju troškova za počinitelja incidentnog zagađenja donosi inspektor za vode.
- AVP Sava Sarajevo je dužna da vodi evidencije o incidentnim situacijama u sklopu svog informacionog sistema.

Postupanje unutar AVP Sava Sarajevo u slučajevima incidentnih onečišćenja i proglašenje III stupnja ugroženosti voda:

Za III stupanj ugroženosti primjenjuje se Pravilnik o postupcima i mjerama u slučajevima akcidenta na vodama i obalnom vodnom zemljištu (Službene novine FBiH, broj 71/09).

Zaposlenici AVP Sava Sarajevo sudjeluju u radu Ekspertne grupe koja obavlja poslove stručne procjene mogućih posljedica onečišćenja voda, organizira i koordinira provedbu mjera nad sprečavanjem širenja i otklanjanjem posljedica onečišćenja voda i vodnog dobra.

Ekspertnu jedinicu unutar AVP Sava Sarajevo čine:

- Direktor AVP Sava Sarajevo
- Rukovodioc Sektora laboratorije za vode-koordinator za incidentna zagađenja
- Rukovodilac Sektora za upravljanje vodama

Organizacija postupanja ekspertne grupe u slučaju incidentnog zagađenja propisana je Pravilnikom o postupcima i mjerama u slučajevima akcidenta na vodama i obalnom vodnom zemljištu.

Lista potrebne opreme i sredstava za provođenje mjera

AVP Sava Sarajevo raspolaže sredstvima koja omogućavaju provođenje uviđaja na terenu (službeno vozilo), opremom za dokumentiranje stanja na terenu (multimetri sa elektrodama, fotoaparati, GPS uređaj, mobilni telefon, prijenosno računalo), sredstvima osobne zaštite (čizme, prsluk, ...) i opremom za ispitivanje kvalitete voda.

Plan sudjelovanja drugih fizičkih i pravnih osoba u postupcima provođenja potrebnih mjera i intervencija

Saniranje šteta vrše ovlaštene firme temeljem Pravilnika o uvjetima i kriterijima koje mora ispunjavati specijalizirano i ovlašteno pravno lice za provođenje mjera otklanjanja ili sprečavanja zagađenja voda

u slučaju iznenadnog zagađenja voda ili opasnosti od iznenadnog zagađenja voda i načinu davanja ovlaštenja (Službene novine FBiH, broj 06/11).

Ispitivanje voda obavljaju ovlašteni laboratoriji za ispitivanje voda, imenovani Rješenjem Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva.

Za angažovanje ovih institucija nadležna je AVP Sava Sarajevo, a sve u skladu sa članom 189. Zakona o vodama FBiH.

Program osposobljavanja stručnjaka

Program osposobljavanja za primjenu Operativnog plana, sastoji se od:

- Stručnog usavršavanja uposlenika za provedbu plana na radionicama i seminarima vezanim uz tematiku onečišćenja voda.
- Razmjene iskustava odgovornih za provedbu plana u slučajevima onečišćenja te terenski obilazak lokacija onečišćenja većeg opsega.

Program provjere provođenja operativnog plana

Provođenja programa Operativnog plana AVP Sava Sarajevo u slučaju vanrednih i incidentnih zagađenja prikazaće se u sklopu Izvještaja o poslovanju AVP Sava Sarajevo za prethodnu godinu.

Način i sredstva informisanja javnosti o incidentnom zagađenju

Informiranje javnosti o incidentnom zagađenju obavlja se preko kabineta Direktora AVP Sava Sarajevo.

Finansijska sredstva potrebna za provođenje operativnih planova

U slučaju kada je zagađivač poznat, onda sve troškove poduzetih mjera (otklanjanje posljedica) snosi pravna i fizička osoba čija je radnja ili propuštanje radnje izazvalo zagađenje ili opasnost od zagađenja u skladu sa članom 61. Zakona o vodama FBiH (Službene novine FBiH, broj 70/06).

U slučaju kada je zagađivač nepoznat i u slučaju sprečavanja ili otklanjanja štete po okoliš koja zahtijeva neposrednu intervenciju, aktivnosti čije provođenje je organizovano od strane AVP Sava Sarajevo, u skladu sa članom 188. Zakona o vodama FBiH, snosi AVP Sava Sarajevo.

Finansijska sredstva za incidentna zagađenja planirana su u Planu i finansijskom Planu AVP Sava Sarajevo za svaku kalendarsku godinu. Nakon provedenih mjera AVP Sava Sarajevo će se obratiti Fondu za zaštitu okoliša za refundiranje sredstava u skladu sa članom 3. Zakona o Fondu za zaštitu okoliša FBiH (Službene novine FBiH, broj 33/03).

ZAVRŠNE ODREDBE

U skladu sa Pravilnikom o postupcima i mjerama u slučajevima akcidenta na vodama i obalnom vodnom zemljištu Federalni ministar okoliša i turizma proglašava prestanak mjera i postupaka u slučaju incidentnog zagađenja.

Broj: 20-383-2/17

Datum: 18.04.2017.godine

Direktor:

Sejad Delić, dipl.ing

OBRAZAC ZA MJERENJA NA TERENU Oznaka: O-5.7/001
Izdanje:4
Strana 1. od 1Naziv profila: _____
Oznaka profila: _____
Serija: _____
Vrsta uzorka: _____
Broj uzorka: _____
Laboratorijska šifra uzorka: _____
Datum i vrijeme uzorkovanja i
mjerenja: _____Šifra ambalaže:

Redni broj	Pokazatelji kvaliteta	Rezultat mjerenja	Jedinica mjere
1.	Vodostaj		cm
2.	Vidljive otpadne materije		organoleptički
3.	Miris		organoleptički
4.	Vidljiva boja		organoleptički
5.	Temperatura vode		°C
6.	Temperatura zraka		°C
7.	pH vrijednost		
8.	Elektroprovodljivost		µS/cm
9.	Ukupne rastvorene čvrste materije (TDS)		mg/L
10.	Otopljeni kisik		mg O ₂ /L
11.	Zasićenost kisikom		%
12.	Otopljeni kisik za BPK ₅	Dan/Datum: _____ Početni: _____ Očitanje: _____	mg O ₂ /L

Zapažanja na terenu:

Uzorkovao:

Zapis:

Datum: